

Hiányt pótló tárlat a művészvárosban

A szentendrei iskola hőskora

Szentendrei iskolán a közvélemény általában azt a magyar képzőművészetet megújító irányzatot érti, amely a harmincas évek közepétől a városhoz kötődő Vajda Lajos, Korniss Dezső, Barcsay Jenő és más művésznagyságok nevéhez fűződik. Kevesebb szó esik a húszas évek közepétől, végéig a Duna-parti településen alkotó művészekről, akik közös törekvésekkel és formanyelvükkel már megalapozták a szentendrei iskolát és a megújítás közvetlen előkészítői voltak. Ezért hiánypótló az az átfogó tárlat, ami 1925 és 1936 közötti alkotásait mutatja be, és amelyet tegnap nyitottak meg a Szentendrei Ferenczy Képtárban.

A tárlat az első abban a kiállítás-sorozatban, amellyel a szentendrei iskola jellegzetes periódusairól kívánnak átfogó képet nyújtani — mondta Soós Sándor megyei múzeum igazgató, aki hozzáfűzte: Tóth Sándor, Benedek Katalin és a korszakkal foglalkozó más jeles művészettörténészek tollából készült katalógusok sajnos csak később kapják kézbe a februári nyitva tartó tárlat látogatói.

László Gyula professzor megnyitóbeszédében a szemünnepnek nevezte a kiállítást. Szentendrén a városnak és a tájnak volt iskolateremtő hatása — mondta —, a sajátos hangulat ihlette az egyébként szuverén művészeket közös festői nyelv kialakítására.

E közös nyelvnek megvoltak az előzményei — hallottuk Kiss Joakim Margittól, a kiállítás rendezőjétől. A korábban csoportosított szerveződés és a húszas években Szentendrén megletelepedő festők valamennyien a jeles nagybányai festőművész, Réti István tanítványai voltak. A Trianon után határon kívül

került Nagybánya festői szellemiségét kívánták folytatni az 1935-ig virágzó szabadiskolájukban is.

Alapos meglepetésként ért bennünket, amikor a kevésbé ismert vagy elfeledett festők négy terembe zsúfolt képeit végignéztük. Hiszen nem tudtuk, hogy a húszas években ennyi jó képet festettek. A nagybányai szellemiség továbbéléséről tanúsító ritka szépségű tájképek a második generáció, az úgynevezett neók hatását tükrözték: élénk ellentétes színfoltokkal örökítve meg az egykori kisvárost. Bánovszky Miklós, Perlott Csaba Vilmos, Ilosvai Varga István, Modok Mária és társai stílusban, tematikában és mondanivalóban sokféle ágazó alkotásaik tájképfestőink legjobbjaihoz vetekednek.

Meglepetést keltettek a portrék és az aktok is szépségükkel, a képek ugyan viszszaültak a századelő stílusára, de sokukon közvetlenül érezhető volt a már fiatalon mesterként elismert Szőnyi István hatása is. Heintz Henrik vörös kalapos Önarcképe vagy Bánovszky Két festő barátom című képe szépségével és a karakterek megragadásával emelkedett ki a sok nagyszerű alkotás közül.

A római iskola hagyományain fogant tablók, freskók és freskóvázlatok a magabiztos technikai felkészültség ragadott meg, amelyre a világosan szerkesztett, jól körühatárolt formákból építkező átfogó tematikájú kompozíciókat festették.

A nagy újítók juvenáliáit külön teremben láthattuk. E képek ugyan időben a harmincas évekhez kötődnek, de a leegyszerűsített formák, az éles kontúrok, a tiszta vonalak már Vajda, Korniss, Barcsay gyökereiben más festők világát idézték.

(veszelszky)

Filmfesztivál Bécsben

Szombattól október 26-ig a bécsi Viennale rendezvényein négy moziban összesen 200 filmet tekinthet meg a közönség. A 32. bécsi nemzetközi filmfesztivál — hagyományainak megfelelően — nem verseny, itt nem osztanak díjakat. A cél: Ausztriában is bemutatni az előző esztendő legjobb, többnyire más fesztiválokra már szerepelt, sőt díjazott filmjeit. A vetítéseket a fesztiválsátorban viták követik, a nézőknek módjuk van találkozni az alkotókkal.

A zsolnárfordító emlékére

A 25. Szenczi-napok

Szenczi Molnár Albert szülővárosában, a szlovák fővároshoz közeli Szencen és Pozsonyban nemrég megkezdődött a 25. Szenczi Molnár Albert-napok rendezvénysorozata. Az október végéig tartó eseményt a Csemadok és a Szenci Városi Hivatal több magyarországi intézménnyel közösen szervezte. A szenci ma-

gyar általános iskolában szótár- és enciklopédiakiállítás, a művelődési házban székesfehérvári képzőművészek tárlata nyílt meg. Pozsonyban a Székesfehérváron megjelenő Argus című irodalmi, kulturális folyóirat mutatkozott be. A szenci ünnepi megnyitó fő eseménye Lukács Sándor előadói estje volt.

Kiállítás Százhalombattán

Feszegetik a műfajok határait

Kortárs képző- és iparművészek kiállításainak rendezésével hiánypótló szerepet tölt be a Matrica Múzeum Százhalombatta kulturális életében. Kontrasztok címen pénteken megnyitott tárlatukon három fiatal martonvásári művész alkotásaival ismerkedhetünk meg. A zománc, az absztrakt kispasztika és a kísérletező grafika ugyan egymással „kontrasztban” állnak, de alkotóikra éppígy jellemzőek a közös törekvések: a műfajok határainak feszegetése és az, hogy mindháman

Kovács Erzsébet: Triptichon (részlet)

hitet tettek a vizuális kultúra, a szép átadására — mondta rövid megnyitójában Mózesi Egon ötvösművész.

Sütő Petre Rozália festői hatású grafikáit fogalmak ihlették, amelyek ábrázolására sajátos képi nyelvet teremtett. A barna, fekete és fehér-

rel ellenpontozott monokróm képeken formák kavarnak, és sajátos látomásszerűséggel a művész motívumok felvillantásával hangsúlyozza: a háttérből nyújtó kezek, templomtorzók, elmosódó lovak és más alakzatok tűnnek elő. A hatást tépett papír vagy vatta ráragasztásával, viaszcszepegetéssel, füstöléssel, karcolással vagy éppen domborítással fokozza.

A grafikusművésszel ellentétben Kovács Erzsébet, a hagyományos zománctechnikán belül maradván játszik el az anyag adta lehetőségekkel. Szigorúan síkban tartott, éles kontúrú ikonjainak szépsége a ragyogó színek összhangjából és az egyes színfoltok cizellált, apró motívumokkal kitöltött felületkezeléséből származik. A csillogó arany, a ragyogó türkiz, a tündöklő kék, a mély bíbor felületeket apró, finom motívumokkal tölti ki, amelyek követik a kontúrok vonalát és játékosan csillogó felületet eredményeznek. Enyhén nonfiguratív vagy szürrealisztikus zománcainál sem mond le az anyag sugallta lehetőségekről: az ellentétes, tiszta színek, a rajzos díszítő motívumok itt is meghatározók maradnak.

Zoltán Győző ötvös iparművész kispasztikáiban éppígy kihasználja az anyag lehetőségeit. A sárgaréz gömbök, hasábok, gúlák felszínét befelé tekeredő vonalak mentén

mélyíti, s a megtört felület opálosan játszó zománccal vonja be. A műves felületke-

emelte a helyi Fiala Énekesek Kórusa Strauszné Könyösi Veronika vezényletével, Mendels-

Sütő Petre Rozália grafikája

zelés, az egyszerűség, a nemes arányok jellemzik kisméretű térplasztikáit is.

A megnyitó hangulatát

sohn, Verdi, Kodály és Bartók kórusműveinek csiszolt előadásával.

D. V. S.

1956 emlékezete

Szervátiusz-művek Kőbányán

Szervátiusz Tibor szobrászművész munkáiból állít ki a Kőbányai Pataky Galéria október 21. és november 13. között. Az október 23-i nemzeti ünnep alkalmából meghirdetett tárlatot dr. Ladócsi Gáspár sebgai címzetes püspök, katonai ordinárius nyitja meg délután 6 órakor. Ünnepi megemlékezést György István, Kőbánya polgármestere tart. Közreműködik Babiczky Klára.

Szervátiusz Tibor: 301

A színhátszás napja Budakeszin

Mezei Mária vendégeiként

(Folytatás az 1. oldalról)

Budakeszin nem felejtik, októberi születésnapja már évek óta a község ünnepe, felkeresik házáat, számára kedves református egyházi énekeket énekelnek előtte az utcán összegyűlve, koszorúk sokaságát helyezik el a falon lévő márvány emléktábla alatt.

Lelbach János, férje, mint ő nevezte, „pásztor” oly természetes szívéllyel invitál be a házba, vezet végig a szobákon, lát vendégül, hogy aki többeszerre jár itt, már-már úgy érzi, hazatér. Haza, a nagy színésznő fotói, könyvei, a falakon elhelyezett Istent dicsérő feliratok közé, ahol már jó ismerőse a visszafelé számított és visszafelé járó mutatójú óra a kályha tetején, s ahol a rózsai, mely tálakban elhelyezett megszá-

radt szirmokból árad is, olyan Mezei Mária-s, mint ha ő maga töltötte volna meg szírommal a tálat.

A fiatalok, gyerekek, akik a háznál tisztelegtek, Pest megye különböző településeiről érkeztek. A színhátszás nagyszonyának napját idén szakmai találkozóval ünnepelték, szombat délután az Erkel Ferenc Művelődési Házban mutatták be produkcióikat a bagi, csepeli, főt, s a helyi, budakeszi gyermekszínhátszók. Este tanácskozás folyt Nagy András László, a Pest Megyei Közművelődési Információs Központ munkatársa vezetésével a Pest megyei színhátszás jelenéről és jövőjéről, végül a Dunakeszi Pincészház mutatta be Molnár Ferenc Az ördög című színhátsját.

(nádudvari)

Székely János kötete

Semmi — soha címmel posztumusz kötetet jelentett meg a bukaresti Kriterion könyvkiadó Székely János, a két éve elhunyt romániai magyar író, költő verseiből.

A Székely János összes versét tartalmazó kiadványt Káli Király István, a marosvásárhelyi Látó fo-

lyóirat főszerkesztő-helyettese, Kovács András Ferenc költő, Dávid Gyula irodalomtörténész és Szilágyi Júlia irodalomkritikus, az előszó írója, valamint H. Szabó Gyula, a Kriterion igazgatója mutatta be szombaton az érdeklődőknek a marosvásárhelyi kultúrpalota kistermében.